

NAROČNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Pekovna izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Friday Edition — \$10.00 for one year.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 122 Thursday, Aug. 24, 1978

Etniško-kulturne in ideološke
prvine v razvoju ameriških strank

Zelo pogostokrat je bilo slišati in brati v naših dneh, da je ameriška politična zgodovina produkt ekonomskih sil, to je spora med razredi, odsev geografskih činiteljev, ter kvečjemu še socialno-politično prerivanje — in nič drugega. Zanimalo se je, da bi pri razvoju in akcijah strank imela kajkoli opraviti kulturna usmerjenost ali ideologija. Sedaj pa so zgodovinarji odkrili, da so bile na delu pri razvoju političnih strank tudi druge prvine, kakor etniška identiteta, religija in različne oblike življenja (Way of life). Vse to pokaže ameriško preteklost v novi, izrazito drugačni luči, ideologija se razkrije v sveži perspektivi kot posledica starih trenj med različnimi skupinami ljudi.

Ker je ta problem poučen in zanimiv, ga bomo na kratko predložili bralcem lista, kateri nosi v svojem naslovu "American in spirit..." Povzemamo ga po razpravi profesorja zgodovine na University of California, Santa Barbara, Robertu Kelley-ju.

Zgodovinarji so nedavno pokazali, da je ameriške revolucionarje v bivših kolonijah navduševala skupna ideologija: republikanstvo, ki naj zagotovi glavno besedo ljudstvu, loči cerkev od države in odpravi kralje. Prinesli so jo v Ameriko izseljenci iz Anglije kot specialno ideologijo etniških in verskih skupin, kot so bile Škoti. Irci in oporečniki anglikanske veroizpovedi v Angliji (kongregacionisti, prezbiterijanci in baptisti). Scot-Irish pomeni potomce starega galskega plemena in jezika. Z irskega otoka so se v 6. stol. preselili v severno Anglijo, ki so jo potem imenovali Scotland.

Pri pregledovanju ameriškega kulturnega zemlje-pisa v poznejši dobi nam postane jasno, da je ideja republikanstva zadobila različne oblike in vsebino v posameznih predelih nove zemlje. Tako zasledimo v zemljepisnem področju, ki se splošno imenuje New England, republikance moralistične (puritanske) smeri, ki so zahtevali na krščanskih, kalvinističnih temeljih slonečo močno in aktivno osrednjo vlado, ki naj vodi Združene države v neprestano intervencijo v moralno in gospodarsko zdrav razvoj.

Ravno nasprotno stališče so zavzeli južnjaki s svojim liberalnim svobodoljubnim (libertarian) republikanstvom. Hoteli so državo belih ljudi, ki naj živijo, kakor se jim zdi prav. Če se jim zdi prav imeti črne sužnje, naj jih imajo, vlada se v to nima vtikati, njena oblast naj bo lokalna in omejena.

Politiko srednje-atlantskih držav je vodila elita angleških nacionalističnih republikancev s postojankama v mestih New York in Philadelphia. Vse so želeli poanglizirati in odpreti obsežne zaklade nove zemlje investicijam trgovske plasti, pri čemer naj odločilno pomaga osrednja vlada, da bo cvetelo bogastvo, aristokracija in kapitalizem.

Vendar so se v te srednje države ob Atlantiku kmalu naselile ne-angleške etniške skupine Škotov, Ircev, Nemcev in Nizozemcev, na katere so prvotni angleški priseljenci gledali zelo zviška, kar je pri teh vzbudilo občutek manjvrednosti. Ta zavest je sprožila sovraštvo do Yankee-jev in se sprevrgla v republikanski egalitarizem, zahtevajoč enakost z Angleži. Puritanski prebivalci New Englanda in nacionalistični Yankeeji so se pridružili Aleksandru Hamiltonu in ustanovili Federalistično stranko elitnih anglofilov, kapitalistov in meščanov.

Na drugi strani so se južni libertarijanci združili z etniškimi egalitarianskimi manjšinami ter podprli Thomasa Jeffersona, čigar politična črta je sledila svobodnjaški ideologiji laissez faire (naj gre, kakor hoče); vsak bodi v svojem verovanju in stilu, življenja popolnoma prost, da dela po svoje, etniške manjšine se pustijo pri miru, puritanska čednostna načela, zlasti glede suženjstva, se zavrnejo. Na takih ideoloških načelih zasnovano Jeffersonovo republikanstvo s svojo bazo na jugu so politično podprle etniške manjšine iz srednje-atlantskih držav in na ta način omogočile temu gibanju več ali manj kontrolo nad vlado v Washingtonu od 1800 do državljan-ske vojne.

Med tem se je v 1840-tih letih dogodilo nekaj izrednega. Strahotna lakota je poglala v Ameriko velike množice katoliških Ircev, kar je dotedanji politični položaj tu bistveno spremenilo. Borba med pristnimi protestantskimi Angleži in prav tako protestantskimi Scotch-Irish skupinami se je premaknila na polje verske pripadnosti v boj med protestanti in katoličani. Ker so se katoličani v trumah pridruževali demokratski stranki, so se protestantske skupine zatele v tako imenovano Ameriško stranko. Za časa nepirov zaradi vprašanja suženjstva se je pojavilo na severu močno gibanje proti južnjakom, posledica je bila ustanovitev nove Republikanske stranke, kamor so se zatekli ljudje, ki so bili proti katoličanom in proti južnjakom, zelo nacionalistični in odlo-

čeni zahtevati, da mora federalna vlada pospeševati proizvodna podjetja z zaščitnimi tarifami in s podporo industrializirati deželo. V taki situaciji je prišel na površje Lincoln, jug se je odcepil, začela se je državljanska vojna, katero je sever dobil.

Do oblasti se je povzpel Yankee-jevski moralistični republikanizem, podprl ga je podjetniški nacionalizem in bogati industrialci ter so se s skupnimi močmi polastili Washingtona. Od časa do časa so bili na volitvah prisiljeni oblast odstopiti demokratski stranki, kjer so se zbirali manj premožni sloji, kulturni libertarijanci in etniški egalitarianski. Ta razvoj kulturnega in ideološkega razlikovanja se je odvijal v naš čas. Republikanci so ostali stranka angleške Amerike, po l. 1900 pomnožena s protestantskimi Nemci, Skandinavci in angleškimi Kanadčani, kar vse skupaj se imenuje WASP (White Anglo-Saxon Protestants). So ostro nacionalistični, kulturno moralistični in imajo sami sebe za kulturne gostitelje vseh drugih, ki jih imajo za odtujence.

Ti "odtujenci" se po večini zbirajo v Demokratski stranki, kjer vidijo pravo zastopstvo za svoje interese. Vendar nekateri na volitvah večkrat potegnejo z WASP-i in jim pomagajo na oblast.

L. P.

BESEDA IZ NARODA

Red demokracije
vzdržal

CLEVELAND, O. — Ko volimo predsednika Združenih držav, vemo še isti večer, kdo izmed kandidatov bo naš novi predsednik. Pri odločitvi volitvah za našega župana, katerih se je udeležilo le nekaj nad 120.000 volivcev, pa je bilo treba čakati celih sedem dni, da so premaganci, ki so te volitve izsilili, morali priznati svoj poraz. Čisto razumljivo, niso mislili, da ne bodo z lahkoto prodrli, saj je bila proti županu dvetretjinska večina mestnih odbornikov, skoraj vsi mestni uslužbenci, poleg vseh javnih obveščevalnih sredstev z dvema vodilnima dnevnikoma in televizijo vred.

Vse to volivcev ni prepričalo, da bi župana morali odstraniti sredi njegove poslovne dobe. Predlog so odklonili v zavesti, da postopek ni v korist samemu metu in ne demokraciji. Četudi, kot ga živimo. Verjetno ni zmagal župan Kucinich toliko osebno, saj je vključil spretni propagandni, kot je zapisal neki naš časopis, bil skoraj v celoti osamljen, obdolen nereda in vseh mestnih težkoč, ki se v mestnem gospodarstvu nabirajo že dolga leta, pač pa imajo meščani prebogat izkušnje, kako se z javnimi sredstvi gospodarji. Prav zato je tudi pri zadnjih občinskih volitvah, kot neodvisen človek, dobil pooblastilo, da vodi dve leti občino in bo morda vsaj delno uspel, česar niso mogle ali upale reševati prejšnje mestne administracije.

Prav je, če bi se ob teh volitvah kaj naučili. Pod hudim pritiskom javnega obveščanja se je veliko volivcev vzdržalo glasovanja, ker vsega načina javne propagande tej niso mogli verjeti, na podlagi lastnih izkušenj in opazovanja. Sporna oseba je včasih zagrešila v preamajni resnosti in spoštovanju do vrednot, ki so lastna vsakemu pravemu javnemu stanju.

Zelo koristen nauk so dobili tisti, ki si domišljajo, da smejo svoje osebno nerazpoloženje prenašati na javnost in jo obremenjevati kot razsodnika o njihovi dobri ali slabi volji. Demokracija ni igračka za poravnavanje prepričev, ki se javnosti ne tičejo. Ker, če je kdo javno mestno službo prevzel, je njegova skrb, da v korist mesta izpolni svojo dolžnost. Če kdo tega ne zmore, si pač drugo službo lahko poišče.

Naša obveščevalna javna sredstva so ob tej priliki lahko ugotovila, da ljudje vse servirano kritično presojo in so prav zato dolžna, da svoje razlage pri-kroje resnici. Dolžna so, da zadevo razložijo ter tako pomagajo k pravemu razumevanju, ne smejo pa javnosti begati s stvarmi, ki temu ne služijo.

Težko je razumeti mestne odbornike, da so se odločili proti

županu. Od svojih volivcev so dobili primeren odgovor, volivci jim niso povsem sledili, ker so prestopili krog svojih pooblastil in prejetega zaupanja. Kakor je župan bil izvoljen od volivcev celega mesta, so oni prišli za svoje mestne dele. Če jemljejo županu pooblastilo, je prav tako malo vredno spoštovanje njihovega pripadništva mestnemu svetu!

Vsaka demokracijska stranka je poklicana, da čuva demokracijsko red in če se tega ne drži, mora pač občutiti posledice, ko njeni lastni pristaši morajo povdomiti v resnično izvajanje strankinih načel in se je morda nekateri poslužujejo za izpolnitev svojih ozkih želja.

Naj bi te odpoklicane volitve bile koristne za prebivalstvo Clevelanda, pa še bolj za odgovorne kroge, ki so na javnih mestih z nalogo, kot to sami trdijo, v službi javnega dobra. Vseh skrb bi morala biti, čuvati demokracijo in red v njej. Če ta način sebe uniči, moremo imeti samo še opraviti z "demokracijami", ki jih uvajajo nasilni diktatorji in jih pozna komunistični besednjak.

Janez Ovsenik

Oh ta prerokovanja!

BEACONSFIELD, Ang. — Da, prerokovanja! Nekateri kar mnogo dajo nanje, drugi pa zopet ne. Kateri imajo prav? Po mojem skromnem mnenju ne eni ne drugi. Najbrže bo tozadajno kakor tudi sicer tako čisto, srednja pot najboljša. Moj prijatelj, ki se je za zadevo živo zanimal, je istega mnenja. Mnogo prerokovanj ali bolje rečeno napovedi, če hočete, ki jih je on doznal in si jih zapomnil, se je uresničilo, četudi so se zdele docela neverjetne, da ne rečem naravnost nemogoče tedaj, ko so se začele širiti. Kar pogledimo!

Ko se je pred prvo svetovno vojno prišel potepat na Dunaj, kakor sam pravi, je takoj zašel v razne družbe, ki niso bile ravno preveč naklonjene tedanjemu režimu. Vedno je bil zelo družaben, Avstrije pa kot zaveden slovenski štajerc ni preveč maral zaradi nemškega zatiranja Slovencev na Spodnjem Štajerskem. V dunajskih krogih pa je tedaj krožila napoved, da bo cesar Franc Jožef zadnji avstrijski cesar, ker je preneumen, da bi se prilagodil razmeram, in je preveč pod vplivom nemških sovinitov, ter da bo po njegovi smrti tudi konec Avstro-Ogrske monarhije. Kakor smo potem videli, se je ta napoved docela uresničila, četudi se je par let pred prvo svetovno vojno mnogim zdela nemogoča in naravnost smešna. Iz dotlej dosti ugledne in v velike svetle upoštevanne Avstro-Ogrske države so nastale Poljska, Češkoslovaška in Ogrska kot samostojne države, republi-

ke seveda, slovenske in hrvaške pokrajine pa so se priključile Srbiji in tvorile novo državo Jugoslavijo. Od nekajdaj možgane države je ostala le še mala in nepomembna Avstrija, s skoraj izključno nemškimi prebivalstvom, pa še ta je pregnala cesarja Karla, ki je nasledil Franca Jožefa in se tudi raje prelevila v republiko. Tako se je torej zadevna in še par mesecev pred začetkom prve svetovne vojne, lahko rečemo, naravnost smešna napoved, do pite uresničila.

Pa še neka druga napoved bodočnosti je v tistih časih krožila v dunajskih, predvsem seveda slovenskih, vendar nič manj tudi v tistih nemških krogih, kjer je zdrav in trezen razum prevladal nemški sovinitvom. Nekateri so sicer trdili, da se ta napoved širi iz ruskega poslanstva, vendar za gotovo tega nihče ni mogel trdit. Prerokovanje je bilo kratko in jedrnat, četudi brez vsake utemeljitve. Glasilo se je pa takole: Preteklost bila je romanska, sedanost je germanska, bodočnost bo pa slovanska! Seveda je vsak radevedno vprašal: in potem? Pa tudi na to vprašanje je imela napoved odgovor: Potem pa je tudi bela rasa odigrala svojo vlogo, uničila se bo sama v sebi in zavladala bo rumena. Ta napoved se seveda še ni uresničila, toda moj prijatelj trdi, da se je že začela uresničevati. Le pogledimo, kako to utemeljuje!

Romansko nadvlado so imeli Rimljani, germansko so imeli in jo zaenkrat še imajo Anglikanci, preje Angleži, sedaj Amerikanci, slovansko pa morejo imeti seveda le Rusi, ki v tej smeri dosledno in res uspešno napredujejo.

Res mora biti močno s slepoto udarjen, kdor tega ne vidi. Zato ni čudno, da je baje prejšnji zvezni tajnik ZDA izjavil, da je že izgubila premoč in se skušati pomiriti z Rusijo. Pozneje je to zanikal, vendar pravijo, da beseda enkrat izgovorjena ne povrne se nobena. Rusija je zavrgla demokracijsko obliko vladavine, v njej je postavil za cilj obvladavanje sveta. Svet se danes neverjetno hitro vrti in so zato tudi potrebne in uspešne le nagle odločitve. Te so danes v Rusiji v rokah glavnega tajnika Komunistične stranke, ki ima vsa oblast — dokler hodi uspešno po začrtani poti. Če krene se te poti ali ne dosega zamišljenih uspehov, ga vrhovni svet stranke, ki se sicer ne vmešava v njegovo delo, enostavno odžaga in postavi na njegovo mesto drugega, sposobnejšega. V Rusiji je stooletna diktatura, toda nobenega diktatorja. Iz vojne je izšla Rusija kot zmagovalka in si mnogo pridobila: podvrgla si je Poljsko, Češko-slovaško, Ogrsko, Romunijo. Na zunaj so sicer ostale to samostojne države, toda so dejansko docela podvržene Rusiji. To smo videli najprej pri Madžarski, potem pa pri Češkoslovaški.

Tudi Amerika je izšla iz vojne kot zmagovalka, toda kaj je pridobila? Nič! Prav nič, le razbito in do vratu zadolženo zahodno Evropo, kateri je z ogromnimi denarnimi žrtvami pomagala zopet na noge. Za to ni dobila niti poštnih zahval. Rusija po vojni ni počivala. Tiho in mirno se je začela oboroževati in urejevati podvržene "samostojne" države, da delajo za njo in samo za njo na vseh poljih. Kako kruto jih je takoj pokorila, ko so hotele postati vsaj deloma samostojne, srušili videli najprej pri Madžarski in potem pri Češkoslovaški. Amerika je s svobodno Evropo vse to mirno gledala in niti ni poštno protestirala, kaj šele pomagala napadenim državam. Amerika se je tudi sama začela oboroževati, docela spregledala pa je najbolj izdatno rusko orožje — propagando. Rusija je iz izdatno, neprestano in do-

sledno propagando pridobila velik del svetovnega mnenja. Večina črnskih držav v Afriki ter rumenih v Aziji, z izjemo Kitajske, trobi v ruski rog. Tudi v Evropi pridobiva Rusija vedno več prijateljev. Rusija podpira "prijateljske" države z vojaškimi in gospodarskimi svetovalci, po potrebi seveda tudi z orožjem in drugimi svojimi izdelki. Amerika nudi raznim državam izdatno finančno pomoč, ki potem često roma preko njih naravnost v Rusijo, kajti zastoj Rusija ne da nič.

Ameriška moč je naglost, ki se sicer v vojnem času dobro obnese, v mirnem času pa navadno ne; ruska moč je v počasni preudarnosti, vztrajnosti, vsestranski premišljenosti in doslednosti. Tako je Rusija hitro uvidela, da sta ji na njeni poti do svetovne nadvlade ovira le dva nasprotnika: Amerika s svojo ogromno finančno in gospodarsko premočjo ter Kitajska z ogromno ljudsko premočjo. Zaveda se je, da Rusija takoj tudi, da ima Kitajska še dolgo pot, predno ji bo resno nevarna, toda Ameriko je treba spraviti na tla za vsako ceno čimprej, kajti vsemogočni ameriški dolar je obvladal po vojski svet in da je denar sveta vladar, vedo tudi Rusi. Našli so pot in način! Vedeli so, da vsa industrija, lahko bi rekli, vse gospodarstvo v Ameriki in Evropi temelji na nafti, olju, ki ga sami nimata dovolj in ga morata uvažati. Od kod? Iz arabskih držav.

Kaj se je zgodilo potem, je znano, le da se vsak ne domisli, da so se Rusi spoprijateljili z arabskimi državami ter jih organizirali, da so podrževale naha-jališča olja ter poglale cene nakerkat tako neizmerno visoko, da so vse gospodarstvo v Ameriki in demokracijskih evropskih državah postavili takorekokoč čez noč na glavo. Najbolj prizadeta je bila Amerika. Dotlej vsemogočni dolar je dobil mrzlico, ki ga ni več zapustila. Arabske države, ki imajo olje, so si nako-

picile take zaloge dolarjev, da danes obvladajo z njimi denarni trg. Vsemogočni dolar je postal igrača finančnih spekulativ, Rusija pa je zabeležila eno največjih zmag na svoji poti do svetovne nadvlade. Manjšil zmag bi lahko omenil še več.

Na Portugalskem jim je sicer vkljub izdatnemu naporu spodletelo spraviti svoje komunistične zaveznike na vlado, zato pa so posegli v razvoj dogodkov v Angoli bolj temeljito in poglali tja Kubance in z njimi res dosegli, kar so hoteli. Amerika je svoje privržence enostavno pustila na cedilu in še celo protestirala pri Južni Afriki, ki jim je hotela pomagati. Včasih kar naravnost izgleda, da Ameriki pomaga Rusiji spraviti njene ljudi do oblasti.

Tako vse izgleda, da se bo tudi napoved o slovanski nadvladi uresničila četudi še ne tako kmalu, kajti Rusija dela počasni in previdno, toda dosledno, ker ji je prav vseeno, če bo tedaj gospodaril Brežnjev ali Mi-hajlov ali kdorkoli.

Taka so bila izvajanja mojega prijatelja. Ponovno sem razmišljal o njih in čim bolj razmišljam, tem bolj mu moram dati prav. Pri tem sem se spomnil, da sem nekdo čital v temle našem listu, da Ameriko vladajo časopisi in TV, Anglijo pa unije. Če je res tako, potem ni čudno, če Rusija tako lahko uspeva na čeli črti!

D. J.

Op. u. — Kot vedno je tudi ob tem razmišljanju treba vedeti, da nobeno drevo ne zraste v nobo. Rusija je res velikan, toda na ne preveč trdnih nogah, v komunističnem sistemu samem je vrsta bolezenskih klic, ki bodo v nekem času opravile svojo! Diktature, zlasti še "diktature proletariata", morejo biti uspešne le za kratko dobo, nato pa postanejo ovira razvoju in napredku. Njihov temeljni cilj postane obdržati se na oblasti. To velja tako za Sovjetsko zvezo kot za Titovo Jugoslavijo in Kubo.

Nesramnost golote v jugoslovanskih kopališčih

Organizacija golih v Jugoslaviji

V začetku junija letos se je v nudističnem naselju Lanterna Solaris pri Poreču v Istri vršilo VII. mednarodno zborovanje ljubiteljev golote. Ob tej priliki so sklenili ustanoviti Združenje turistov "Jugoslavija", ki naj bi združevalo republiška združenja in predstavljalo državo v mednarodni zvezi. Predsednik tega združenja je neki Redžep Tofani iz Ljubljane.

Časopisi v Jugoslaviji so tedaj napisali, da ima to gibanje golote že preko 10.000 privržencev. Od Umaga v Istri do Ulcinja ob albanski meji je sedaj že več kot 40 krajev in objektov namenjenih golenim kopanju ali golemu taborjenju. Jadranska obala je lani nudila ugodnosti golenega gibanja na zraku in v vodi okrog 700.000 tujim in 80.000 domačim gostom. Pričakujejo, da bo v bodoče v Istri, kjer imajo sedaj največ takih kopališč, večina gostov popolnoma gola. Veliko se jih namreč koplje golih tudi drugod, čeprav nimajo kakih ograjenih prostorov.

V Sloveniji se je pojavilo prvo nudistično društvo leta 1972 v Ljubljani, sedaj pa imajo v celii Jugoslaviji že šest takih društev in sicer v Ljubljani, v Kranju, v Celju, v Kopru in v Zagrebu in Beogradu. Ljubljansko društvo ima že okrog 400 članov, vsa Slovenija pa preko tisoč. Sedaj iščejo tudi v Sloveniji primerne prostore za svoje udejstvovanje in sicer v Seči pri Portorožu, na Savi pri Tomacevem ali pod Gameljnam, v Mestnem logu ob Ljubljani in v Ribnem pri Bledu.

Začelo se je pri denarju
Ko so se pred leti pojavili prvi goli turisti na obali, je ve-

čina poštenih državljanov izražala svoje dvome in pomisleke. Toda Titova vlada je vse te pomisleke kmalu pregnala, ker je bila pripravljena prodajati vse, kar se da, za "turistične dinarje". Goli turisti so se namreč izkazali kot nov vir deviz. Največ pristašev golote imajo v Evropi v Zahodni Nemčiji, prav tako pa jih je kar lepo število tudi na Svedskem, Danski in v Angliji. Vsi ti v mrzlih severnih krajih so si zaželeli toplega sonca na jadranski obali.

Sramotni pečat

Na ta način je jugoslovanska obala postala središče golenega udejstvovanja v naravi za vsa Evropa in se Jugoslavija postavljala na čelo tega gibanja za ves svet. Niso pa v Jugoslaviji niti pomislili, da sramotni pečat golenega kopanja in golenega udejstvovanja v naravi vsaj omejuje prihod poštenih turistov, ki so za tako udejstvovanje že izvedeli. Gonja za "turistični dinar" z uganjanjem nemorale se je izkazala kot dvorezen meč. Prav zato je tujski promet v zadnjih letih nazadoval in po- sledno leto je število nočitev precej padlo v primeri s prejšnjimi leti.

Kljub vsemu želijo zagovorniki golote to udejstvovanje še razširiti od morske obale tudi na bregeve rek in jezer. Časopisje po vplivom in nadzor-stvom komunistične stranke vse to udejstvovanje povečuje in zagovarja. Ljudstvo pa iz vsega tega lahko spoznava iz sadov, ki so jih prinesli, da so naši domovini onstran oceana vtisnili sramotni pečat, ob katerem je sram vsakega poštenega človeka.

E. A. K.

Moji zbori

(Nadaljevanje)

Izvolili smo v ta namen poseben izletniški odbor in mu postavili na čelo basista Avseca, njemu ob strani in v pomoč njegovega kolega Gernedla, ki je bil posebno navdušen in delaven član zbora in z Avsecem vred dober pevec. Naročili smo, naj novi odbor takoj začne s pripravami tako, da bomo na Gorjancih začetkom poletja, ko še ni prevelike vročine, a zemlja je že osušena in so noči tople.

Pri pripravljajalnih ukrepih sem tudi jaz sodeloval. Prevzel nalogo preskrbeti prevoz vse potrebne hrane in nujnega orodja za piknik do tovarne v Gorjancih, do koder je z glavne ceste peljala vozna pot. Tudi sem se obvezal nositi skrb za dobro pijačo, ki sem jo kupil iz Fletih grmske šole in je vsebovala nekaj staklenic provovrstnega, lahkega vina, da bi nas v hladni noči grelo, pa tudi nekaj brezalkoholnega soka, ki ga je pridelal moj učiteljski tovariš Flego, tudi član zbora, in je bil nanj upravičeno ponosen. Hrano so imeli na skrbi drugi, kakor tudi obvezo, da bo ob določenem času na določenem prostoru. Tudi vse druge množične naloge so si razdelili, potem smo pa vsi skup šli na delo, ko je bil enkrat določen datum izleta na soboto in nedeljo v prvih dneh julija. Vendar je bil merodajen zelo strikten pogoj, namreč lepo vreme.

Imeli smo srečo! Datum našega izleta je padel ravno v suho in stabilno vremensko periodo, tako da se ni bilo bati dežja in tudi kaka kratka nevihta ni bila verjetna. Tako smo na določeno soboto zjutraj nastavili odhod: pevci niso imeli druge prtljage kot čisto osebne potrebščine, vse drugo smo naložili na prostoren zapravljivec grmske šole z jedačo in pijačo vred, in hlapec je mene in vsa kramo s parom konj odpeljal po gorjanskih klančih od Zage (tovarne). Ta ni daleč od vrha in smo vse brez napora znesli do zelene ravnine tik pod cerkvico, kjer je bilo najboljšo pripravno mesto za naš piknik. Zagotovili smo tudi, da bo naslednji dan gotovo prišel maševat duhovnik, ki je večkrat imel službo božjo za turiste v mali cerkvi.

Zidane volje smo se na visokem hrbtu Gorjancev pozdravljali s pevci, ki so bili premerili kar dolgo pot iz mesta do vrha. Nekateri so bili pošteno trudni, posebno ženski svet. Kar hitro so razgrnili svoje plahte in odeje, ki smo jih prinesli z voza od Zage in se zadovoljno zlekli po suhih in toplih tleh, da bi se pred slovesno večerjo na ražnju pečena prašička odpočili. Moški smo se pa razkropili po gošči na vse strani, da bi nabrali dračja in suhega vejčja za ogenj. To je poseben, nezapisan obred piknikovanja, ki ima v sebi nekaj magično privlačnega, skoraj tako kot nabiranje jurčkov. Nareski smo skupaj te robe dovolj, gazda celotne prireditve, ki bo na ražnju pekel in je bil v teh rečeh treniran, je kritično pregledoval nanoseno dračje in izločil, kar se mu je zdelo preveč preperelo, češ da tak les nima nobene moči v sebi in ne da potrebne toplote.

Čas je hitro potekal, začelo se je kmalu mračiti in napočeli so trenutki, ko je bilo treba začeti ogenj. Gazda se je zgubil v goščo in kmalu privlekel poln moški predpasnik kot poper usmega lista, strokovnjaško zložil v hribec, in ga obložil z zelo suhimi drobnimi vejčami in zapalil. Veselo je svignil rdeči plamen v čisti gorski zrak in živahno razsvetlilo okolico, že potapljačo se v mračno tišino. Po okolici razkropljeni ljudje so se začeli zbirati v krogu ognja in so se počeli po mehki travi. Nekateri so pogrnili kako platio ali odejo, ki so jo prinesli seboj za noč, ki je vrh Gorjancev tudi v največji poletni pripeki dokaj hladna; drugi so sedli kar na

gola tla, ki so bila radi sušne dobe popolnoma suha in toplja od sončnega prigrjevanja čez dan. Gozdna jasa, izbrana za naš piknik je bila nagnjena proti poldnevju, da so jo sončni žarki čez dan dolgo lahko ogrevali.

Medtem ko smo družno skrbeli, da je bilo na ogenj naloženega vedno dovolj dračja, pripravljene iz na kratke kose zlomljenih suhih vej, je gazda strokovnjaško pripravljajal potrebne naprave za pečenje prašička na ražnju. Ta reč ni tako preprosta, kot bi človek mislil. Na dveh straneh ognja je treba v zemljo zakoličiti po eno zdravo in močno rogovo, na obe se potem položi dolga in gladka palica ali drog, na katerega je nataknen mali pujske, ki ga je bil mesar lepo očistil in odstranil ščetine, da se kar sveti, posebno še potem, ko ga je gazda pošteno namazal z maščobo, da bi se ne prismočil. Mnoge med nami je pečenje na ražnju živo zanimalo, tako da se nismo ganili od ognja in zvesto zasledovali vsak ukrep in vsak gib pekarja.

On je pa izkušeno urejal pravičen obseg in moč ognja, si dal pripraviti skrbno izbrane suhe polenčke, s katerimi bo med peko reguliral ogenj in ni prej namestil droga s prašičkom na rogovi, dokler se ni nabralo zadosti žerjavice, ki jamiči za neprekinjeno vročino. Nič ga ni motila naša nestrpnost in morda tudi lakota, nič ni porajal, če so se nam cedile sline ob pričakovanju slastne pečenkice. Šele ko je bila žerjavica z ognjenim vred v pravi formi, je dal prinesiti drog s pujskom in ga položil na obe rogovi. Povem vam, da je bil v reči pravi mojster, saj je bilo znano, da je že spekel prenekatero pujska ali purmana na ražnju. Če ne bi imeli njega, ki je bil hkrati tudi član zbora, bi se te stvari sploh ne bili lotili.

Ves zbor je sedel okrog ognja in vneto opazoval celotno proceduro, vmes so pa padale vse mogoče resne, še več pa šaljive pripombe in opazke na račun pujske, peka in gledalstva. Kako je zanimivo, da se v takem vzdušju pri človeku razvežejo vezi onih priučenih navad vsakdanjega občevarja in postane v božji naravi sam sestavni del te narave, da se je tembolj lahko veselil in jo užival!

Večer se je pogreznil v temno noč, preden je bila peka gotova. Pujske na drogu, ki ga je gazda izkušeno vrtel, je postajal bolj in bolj rumenkast in potem rjavkast in se je videlo, kako je tanka kožica lepo zapečena. Zdaj je posebno važno, da je vročina pravilna, sicer se koža pripali in ni več okusna. Da bi se to ne zgodilo, je gazda pometal vstran vse goreče polenčke, zgrabil žerjavico skupaj na kup in pridno vrtel naprej. Trdil je, da od pravičnega ravnanja v tej fazi pečenja zavisi okusnost pečenkice. Zdelo se nam je, da je pri tem vse preveč počasen, a ni se dal prav nič prepričati, če mu je kdo namignil, da bo morda skorja na koži pretrda. Še hud je bil da se mu vtikamo v njegov posel, ko vendar o teh stvarih nimamo nobene skušnje.

Ker je bil zaradi pravičnega pečenja ogenj na ražnju ugasnil, a noč je bila že pokrila hrib in dol, so pevci v bližini zametili nov ogenj, velik skoraj kakor kres, in ga z novim nalaganjem napolnili vzdrževali pozno v noč, dokler nismo okrog njega na svojih kocih sladko pospali. Nekaj se jih je umaknilo v cerkvico, da bi se zavarovali pred hladnim pišem gorskega zraka. A do tega je prišlo kasno ponoči, ko je bil obred piknika že zdavnaj končan.

(Dalje prihodnjic)

Priporočajte Ameriško Domovino, edini neodvisni in najstarejši slovenski dnevnik na svetu, svojim rojakom in rojakinjam!

Naznanilo in zahvala

Z veliko srčno bolečino sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je po dolgi boleznini za vedno zapustil naš ljubljeni mož, oče, stari oče, brat, prastari oče in bratranec.

1897

1978

JOHN GERL

Svoje blage oči je zatisnil 8. junija 1978. Dragi pokojnik se je rodil 30. maja 1897 v vasi Smerje pri Ilirski Bistrici. V Združene države je prišel leta 1921. Pokojnik je živel čez 50 let na Shawnee Ave. Skozi 26 let je bil zaposlen pri Parker Hanifin Co. Bil je dolgo let odbornik pri društvu št. 6 S.D.Z., direktor SDD na Recher Ave. član društva št. 53 SNPJ, ter dolgo let član in podpredsednik Kluba slov. upokojencev v Euclidu, Ohio.

Na zadnje pot smo ga pospremili 12. junija iz Zeletovega zavoda v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd., nato pa na pokopališče Vernih duš v Chardonu.

Nosilci krste so bili vnuki ter drugi sorodniki. Lepa zahvala duhovščini pri farji sv. Pavla, posebno rev. Francis M. Valentinu za opravilo pogrebnih obredov in v srce segajoč nagovor.

Zahvalimo se uradnikom društev, Mrs. Cecelic od SDZ, Mrs. Meglich od SNPJ ter Mr. Trohu od Kluba slov. upokojencev za poslovilne nagovore ob odprti krsti. Vsem prijateljem, ki so ga obiskali v boleznini, ga prišli kropiti, se iskreno zahvalujemo. Posebna hvala sestri Paulini Bostjancic, ki ga je tako verno obiskovala.

Prav lepa hvala za krasne vence, darovalcem za Dom ostarelih, za maše ter druge dobrodelne namene. Ravno tako hvala sosedom za pomoč in tolažbo v žalostnih urah. Zahvalimo se tudi Mary Ster ter Juliji Novak za urejen prigrizek po pogrebu.

Zahvalujemo se prav vsem, kateri ste na kakršenkoli način pripomogli, da smo se dostojno poslovili od rajnega. Razposlali smo zahvalne kartice. Upam, da nismo nikogar izpustili.

Lepa hvala Zeletovemu zavodu za skrbno urejen pogreb. Sorodnikom, ki so prišli na pogreb iz Kanade ter iz Pittsburgha, Pa., srčna hvala!

Dragi, naj Ti bo rahla ameriška zemlja!

Zalujoči ostali: žena Jennie roj. Pecman, sin John H. in žena Betty, hčerka Ema Kodanovac in mož Thomas, sestra Pauline in domovini, brat Anton, sestri Francka in Angela, 2 vnuka, 2 vnukinji, pravnuki ter drugi sorodniki tukaj in v domovini.

Cleveland, Ohio, Slovenija, Jugoslavija.

MALI OGLASI

V BLAG SPOMIN

OSME OBLETNICE SMRTI
NAŠE LJUBLJENE SESTRE
IN SVAKINJE

Anna Smrke,

roj. KLANCAR,

je umrla 24. avgusta 1970

Osem let je že minilo, odkar Te več med nami ni. Žalostna so naša srca, solze zalivajo nam oči.

Hladna zemlja Tebe krije, srce ljubeče več ne bije. Spomin na tebe se živi in bo do konca naših dni.

Zalujoči:

sestra ROSE FAJDIGA
brata FRANK in LOUIS KLANCAR
JAKOB FAJDIGA zet
svakinji CECILIA in
EVELYN KLANCAR,
vnuki in nečakinje

Cleveland, Ohio, 24. avgusta 1978.

Dohodninsko posestvo

Na E. 53. cesti, vse podkleteno, 2 in pol garaži.

Zidane hiše v Euclidu
Zidana kolonialna, 3 spalnice,
dvojna garaža, družinska soba.

Zidani bungalov, 4 spalnice, predeljena klet, dvojna garaža.

UPSON REALTY
UMLA

499 E. 260 St. 731-1070
Odprto od 9. do 9. (x)

Automobile Tires For Sale

Two H-78-14 steelbelted, excellent condition, \$30 each.

One tubeless 4-ply H-78-14, \$5 (good spare).

Can be seen at American Home Publishing, 6117 St. Clair Ave.

(x)

By Owner

Open house Sat. & Sun. from 2-8 p.m., 18116 Nottingham Rd.

7 room brick bungalow, 4 bedrooms, 3 baths, 2 fireplaces, 1 gas and 1 wood burning. Divided basement with wet bar, wood burning fireplace, utility side with kitchen, shower, 2 1/2 garage with "Genie". 481-2513.

(121-125)

For Sale

2 Air Conditioners, kitchen set, washer and dryer, small household items and ladies clothing. Call 881-6724.

(121-122)

VESTI IZ SLOVENIJE

Premalo obiska
Turistični in rekreativni center na Golteh pri Celju bo ostal zaprt do zimse sezone, tudi žičnica ne bo obratovala. Spomladni so ga zaprli zaradi obnove, sedaj pa zaradi nerentabilnosti.

Četrt milijona ljudi v Ljubljani
Slovenija je dežela majhnih in zato prijetnih mest. Ljubljana, ki je največje med njimi, je lani po statističnih podatkih imela 249,793 prebivalcev; Maribor je s 126,706 kar za polovico manjši. Celje in Kranj imata po 30,000 prebivalcev, ostala mesta pa štejejo manj kot po 20,000 ljudi.

Promet skozi šentilj
Prek mejnega prehoda v tem kraju je v prvih šestih mesecih prestopilo mejo 3,325,000 potnikov v 837,000 vozilih, kar je za 17% več kakor lani v istem razdobju. Med potniki je bilo 1,100,000 tujcev. Po uradnih podatkih je lani preko meja v Slovenijo šlo 63,483,000 potnikov.

Izlet PEN kluba
Slovenski center PEN-kluba je organiziral za svoje člane in goste družaben umetnostno-zgodovinski izlet.

Pod vodstvom dr. Emilijana Cevca, ki je prevzel to tradicijo po pokojnem prof. Steletu, so si udeleženci pogledali stare cerkvene in posvete spomenike v Mošnjah in Radovljici.

Nov vodja Drame v Ljubljani
Ljubljanska Drama je dobila novega umetniškega vodjo, nekaj tednov pred mariborsko Dramo. Umetniški vodja je postal Lado Kralj; do imenovanja je bil nekaj let asistent na filozofski fakulteti pri katedri za primerjalno in svetovno književnost. Ob nastopu je seveda dal izjavo, kako si zamišlja delo Drame.

Po njegovem mora Drama postati "dober teater", to pa je bolj stvar uprizoritvenega stila kot pa uprizorjenega dramskega teksta. Poudarek naj bi bil na "gledaliških razsežnostih gledališča". Reorganizacijo bo do-

živl tudi Gledališki list, ki naj bo postal nekaka gledališka revija, ki jo dosedaj Slovenija pogreša.

Ljubljanska obvoznica
Pretekli mesec so po daljših razpravah objavili podrobne načrte za obvoznico okoli glavnega mesta Slovenije Ljubljane, ki bi naj odtegnila del prometa skozi mesto, v kolikor vozniki nimajo namena in potrebe ostati v mestu. Obvoznico bodo gradili v šestih fazah in bo predvidoma v celoti gotova leta 2006. Ker je obvoznica del prekojugo-slovenske ceste, financira njeno gradnjo delno Mednarodna banka.

Obvoznica bo imela obliko črke U in njen prvi, zahodni del bodo začeli graditi letošnjo jesen, dogradili pa ga predvidoma leta 1980. Zahodnemu delu bo sledila gradnja južnega dela, ki predstavlja "koleno" črke U, nato pa povezava obvoznice z gorenjsko avtocesto.

"Drama" v Mariboru
Mariborska Drama je tik pred koncem sezone dobila novega ravnatelja, ki je obensnem tudi umetniški vodja.

Bojan Stih je že četrty v Mariboru; ob nastopu je orisal že štiriletni načrt, po katerem naj bi mariborska Drama postala

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH
AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kochevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Nancy Osborne
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Frances Kimak
Third Trustee	Anthony Tomazin
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Nancy Osborne
Spiritual Director	Rev. Aloysius Madic, O.F.M.
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

MALI OGLASI

REPAIRS OF ALL KIND
Interior and Exterior. — Call
ROC DUSHAJ at 881-0683 from
9 p.m. to 11 p.m. I talk Croatian
and Slovenian. (120-139)

Open House Sat. 2-5

2 bedroom bungalow. Expansion up. Divided basement, aluminum sided, 1 1/2 car garage with patio. Close to schools and churches. 424 E. 323 St. Willowick off Vine St. Owner 261-1292. (122-123)

V NAJEM

Oddajo 3 neopremljene sobe in kopalnico odraslim na E. 71 St. od St. Clair. Kličite 361-0989. (122-127)

Stanovanje oddajo

Stanovanje s kuhinjo, spalno sobo, kopalnico, verando in kletjo ter s privatnim vhom oddajo na E. 67 St. Kličite tel. 881-6792. (122-123)

4 Family Brick \$16,900

Liberty Blvd. Park area. High income. Handyman special Owner out of state. Beautiful location. COPELAND REALTY 531-5190 (121-123)

By Owner

E. 140 St. & Lakeshore area. Fully insulated frame with basement and attic. 2 bedrooms, eat-in kitchen, dining room with cabinets, living room with gas fireplace and cabinets. Call 681-6355 evenings. \$32,000. (120-124)

BY OWNER

Beautiful brick single, 3 bedrooms, plus sunroom and finished basement. Modern kitchen and bath, 2 car garage. E. 250 St. area; \$44,000. Call 481-2433 (day), 531-8041 (eve.). (118-122)

BY OWNER

2 doubles — 4-4 Income \$350 per mo. 3-3 Income \$300 per mo.

Copper plumbing and new electric wiring, modern. E. 163 St. and Groveswood area. \$54,000 for both or could be sold separately. Call 481-2433 (day), 531-8041 (eve.). (113-122)

Help Wanted

HELP WANTED

"Cook #2"
Cook trainees
Kitchen personnel, waiter, waitresses.

New restaurant needs mature hardworkers, permanent positions, full and part time. Excellent wages and fringe benefits. Apply: Barnhills 5 Berea Commons Berea, Ohio Phone: 234-3903 (120-123)

Help Wanted

Growing company needs Brown and Sharpe automatic set-up man; experienced. Good hourly rate, overtime, fringe benefits. 1st shift. 946-9470 (121-123)

Manager wanted for the Colliwood Slovenian Home, 15810 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio 44110, preferable elderly couple, Slovenian speaking. Good pay with fringe benefits. Please mail the application to the attention of the secretary, Frank Koncilja. (121-127)

Slovenski dom na 15810 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio 44110, išče upravnika. Prednost ima starejši zakonski par, ki govori slovensko. Dobra plača in robne ugodnosti. Prosnje pošljite na tajnika Franka Koncilja na gornjem naslovu. (121-127)

BREZ DOMA

Hektor Malot

Preden smo spet zagledali sonce in zaslišali šumenje vetra v drevju, smo morali preživeti v ujetništvu pod zemljo še mnogo dolgih in strašnih dni. Morali smo še grozno trpeti. Naše trpljenje je bilo tako strašno, da smo se vpraševali, če bomo sploh še kdaj videli beli dan.

Ako hočem pripovedovati o tej nesreči, moram najprej pojasniti, kako je nastala in na kak način so nas inženirji skušali rešiti.

Ko smo v ponedeljek zjutraj odšli v rudnik, je bilo nebo pokrito s temnimi oblaki, ki so oznanjali bližnjo nevihto. Okrog sedmih je nevihta izbruhnila. Oblaki so viseli prav nizko nad dolino reke Divonne in se niso mogli več dvigniti nad grič, ki so dolinico obkrožali. Ulila se je taka ploha, da se je zdelo, kakor da bi se odprle vse zatvornice na nebu. Divonna in njeni pritoki so naraščali z bliskovito naglico, kar je bilo popolnoma razumljivo, kajti skalnata tla niso mogla vpiti niti majhnega dela te vode. Ni trajalo dolgo, ko je reka prestopila bregove in poplavlila ravnino, kjer je bil rudnik. Ta povodenj je nastala skoraj nepričakovano, vendar pa so se delavci, ki so zunaj izpirali rudo, pravočasno umaknili na varno. Ni bilo prvič, da je reka prestopila bregove; ker pa so jaški, ki so iz rudnika vodili na prosto, bili zelo visoko, tako da voda ni mogla do njih, se zaradi tega nihče ni vznemirjal. Vso skrb so delavci posvetili veliki skladovnici lesa, ki naj bi služila za podporo v rudnikih in ki je bila v nevarnosti, da jo voda odnese.

Glavni inženir je pravkar nadzoroval spravlanje tega lesa, ko je nenadoma opazil, da si je voda utrla pot v rudnik in drla vanj. Brezno, ki ga je naredilo vodovje, je bilo na kraju, kjer je žila premoga segala skoraj do vrha.

Ni bilo treba dolgo ugibati, kaj se je zgodilo. Voda je skozi brezno prodrla prav na dno rudnika. Zunaj pa je upadla. Rudnik bo kmalu poln in vsi rudarji bodo utonili.

Inženir je stekel k jašku sv. Julijana in ukazal, naj ga spuštijo vanj. Ko je že hotel vstopiti v voziček, je za hip obstal. Iz rova je prihajal peklenski trušč. "Nikar ne hodite," so mu dejali delavci, ga obkolili in hoteli s silo zadržati.

On pa se je oprostil iz njihovih rok, vzel iz žepa uro, jo podal enem izmed delavcev in dejal:

"Vzemite. Če se ne vrnem, jo poneseš moji hčerki."

Nato je velel tistim, ki so spuščali vozičke v rov: "Na delo!"

Voziček se je začel spuščati v globino. Inženir je dvignil glavo in zaklical tistemu, ki mu je izročil uro:

"Reci ji, da jo oče pozdravlja."

Voziček je zginil. Ko je dospel do prvega nadstropja, je inženir začel klicati. Pet rudarjev se je odzvalo. Spravil jih je v voziček in dal znamenje, da jih dvignejo na vrh. Medtem ko se je voziček dvigal, je inženir znova začel klicati, a zaman. Njegov glas se je zgubil v peklenskem trušču, ki ga je povzročalo vodovje.

Kmalu je voda dosegla tudi rov, kjer je bil inženir. V tem trenutku pa je od daleč zagledal več svetilk. Tekel jim je naproti, čeprav mu je voda segala že do kolen. Posrečilo se mu je privedi še tri rudarje. Rudniški voziček je že čakal. Inženir je velel rudarjem, naj vstopijo, sam pa se je hotel vrniti v ono smer, kjer je videl še nekaj svetilk. Rudarji, ki jih je rešil, pa so ga s silo potegnili v voziček in dali znak za dvig. Skrajni čas je že bil. Voda je že popolnoma napolnila rov.

Na ta način je bilo nemogoče nadaljevati z reševanjem. Kaj torej storiti? Okrog inženirja je

bil le malo ljudi. Sto petdeset rudarjev je zjutraj odšlo v rudnik, kajti zjutraj je bilo razdeljenih sto petdeset svetilk. Vrnilo se jih je samo trideset. V rudniku je torej ostalo sto dvajset ljudi. Ali so vsi utonili? Ali še živijo? Ali so mogli najti kako zatočišče? Tako so se z grozo spraševali delavci.

V trenutku, ko je inženir ugotovil, da je v rudniku ostalo sto dvajset ljudi, so se na raznih krajih začele močne detonacije. Zemlja in kamenje je letelo visoko v zrak. Hiše so se tresle kakor ob potresu. Inženir je pojasnil prestrašenim delavcem ta pojav. Voda je stisnila pline in zrak v stranske rove in, kjer so to rovi segali skoraj do vrha zemlje in je bila plast zemlje pretanka, je zračni pritisk dvignil zemeljsko skorjo. Kmalu je bil rudnik poln.

Vest o nesreči se je takoj raznesla po mestu. Velika množica ljudi je drla od vseh strani proti rudniku. Prihajali so rudarji, radovedneži ter žene in otroci pogrešanih rudarjev. Ti so klicali, iskali, povpraševali. Ker pa jim nihče ni mogel povedati ničesar določnega, se je začela njihovi boli pridruževati nejevolja. Nalšč prikrivajo resnico. Inženir je vsega kriv! Smrt inženirju! Množica je hotela navaliti na pisarno, kjer se je inženir sklanjal nad načrt rudnika in proučeval, kam so se lahko zatekli rudarji in kako bi bilo mogoče priti do njih. Bil je tako zatopljen v delo, da ni slišal hrupa, ki se je približeval.

K sreči pa so v tem trenutku prihiteli inženirji ostalih rudnikov s svojimi rudarji in z delavci iz mesta. Zadržali so množico in ji začeli prigovarjati. A

kako naj jo pomirijo? Sto dvajset ljudi pogrešajo. Kje neki so? "Kje je moj oče?" "Kje je moj mož?" "Vrnite mi sina!"

Kriki so pretirani, vprašanja prekinja ihtenje. Kaj naj odgovorijo tem otrokom, tem ženam in materam?

Inženirji so se posvetovali in izjavili: "Iskali bomo in storili vse, kar se le da storiti."

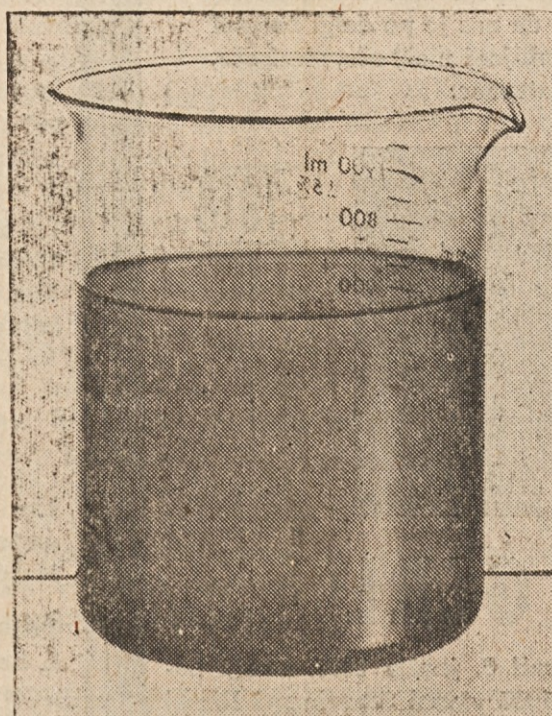
Reševalno delo se je začelo. Ali bo do teh sto dvajsetih poprešancev ostal še kdo živ? Bo jazen je vedno večja, upanje vedno bolj upada. Kljub temu je treba na delo. Naprej!

Reševalna dela so se razvijala tako, kakor je predvideval magister. Črpalni vozički so začeli delovati pri vseh treh jaških in ne bodo nehali s svojim delom prej, dokler ne bo zadnja kaplja vode odtekla v reko.

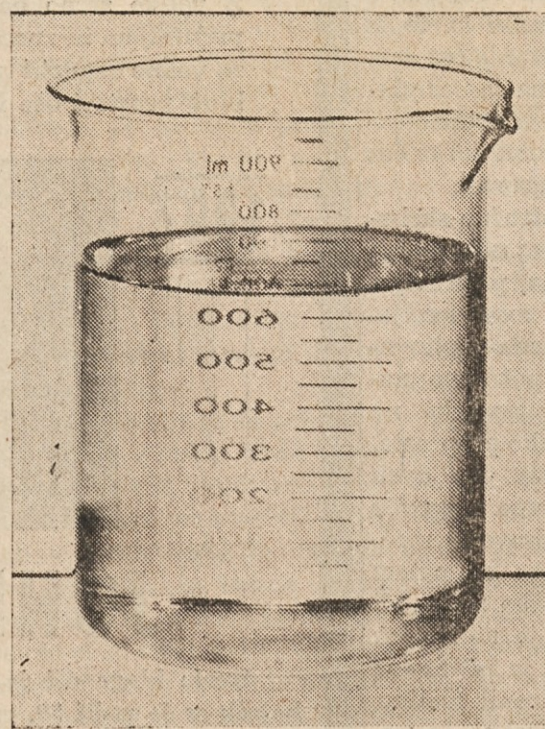
Obenem pa so na raznih krajih začeli kopati rove. V katero smer? Tega niti dobro ne vedo. Precej kar na slepo. Vendar je treba nekaj storiti. Drugi inženirji so temu delu ugovarjali, ker ni bilo mogoče določiti prave smeri, kjer bi bilo kaj upanja na uspeh. Inženir poplavljenega rudnika pa je vztrajal pri tem in hotel, da se začnejo kopati rovi v smeri proti staremu rudniku, kjer je največ verjetnosti, da so rudarji našli zavetišče.

Ta rov mora biti kolikor mogoče ozek, da more čimbolj napredovati v globino. En sam rudar koplje v njem. Ostali so se postavili v vrsto in si podajajo iz roke v roko košaro s premogom, ki ga rudar izkoplje v rovu. Ko je ta utrujen, stopi takoj drugi na njegovo mesto.

(Dalje prihodnjt)

Neretuširana fotografija vode, vzete iz reke Cuyahoga

Neretuširana fotografija vode, ki jo mi vrnemo v reko Cuyahoga

Dejansko je voda, ki jo mi vrnemo v reko, čistejša od one, ki smo jo od tam vzeli.

Ne morete narediti jekla brez vode. Je bistveni vir, rabljen za hlajenje opreme pri izdelavi jekla.

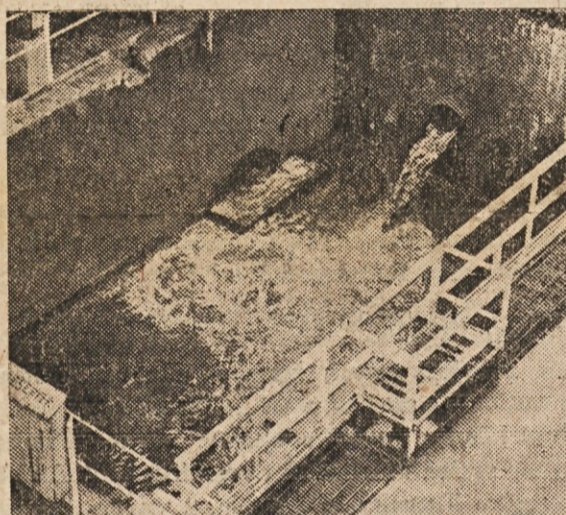
Vrteča se valjalnica stiska šibike jekla v plošče, palice ali pločevino pri temperaturah okoli 2100°F.

Ta valjalnica na primer jemlje vroče jeklene šibike in jih potiska naprej in nazaj, dokler niso zvaljane v plošče.

Ta postopek potrebuje veliko vročine in veliko energije, pa tudi veliko vode, ki ohranja valjalnico hladno.

Cuyahoga reka je za nas zelo važna

Samo v tej napravi porabi Republic Steel dnevno 38 milijonov galonov vode iz reke Cuyahoga.

Voda rabljena v valjalnici, se zbira tu za obdelavo

Ko je bila voda rabljena, je odvedena v napravo za obdelavo, kjer je odstranjena skoro vsa nesnaga (ostružki, pesek, olje).

Najprej potisnejo vodo v čistilni tank, kjer se vsedujejo na dno trdne snovi ter so olje in mazila posneta z vrha.

Potem je voda spuščena skozi debele plasti peska. Mastno in gosto blato, ki ostane, odpeljajo za polnjenje jam. Tega je vsak dan preko 40 ton.

Ko mi končamo, je voda čistejša, kot je bila.

Nekaj vode uporabimo ponovno, ostanek je vrnjen v reko Cuyahoga čistejši, kot je bil.

Dejansko je voda, ki jo vrnemo dovolj čista za kopol.

Čistejša voda, prav predno je vrnjena v reko Cuyahoga

Naprava za čiščenje vode Republic, ki je stala 8.5 milijona dolarjev, je le ena od šestih na našem clevelandskem področju. Skupno je bilo izdano za celotni sistem čiščenja vode 71.5 milijonov dolarjev. To je toliko, kot znašajo predvideni stroški za predloženo Sohio poslopje v sredi mesta Cleveland.

Mi delamo, da bi bil Cleveland boljši prostor za življenje.

Republicsteel

NEW ENLARGED & REVISED EDITION!

SLOVENIAN INTERNATIONAL COOKBOOK

WOMEN'S GLORY - THE KITCHEN

To order, send \$4.50 plus 50c for postage per copy to:

Slovenian Women's Union

431 N. Chicago Street — Joliet, Ill. 60432

PATRONIZE OUR ADVERTISERS

Keep the American Home Alive